

UNIVERSITI TEKNOLOGI MARA (KELANTAN)

**TRANSKRIP WAWANCARA BERSAMA
ENCIK RUZELY BIN ABDULLAH
JURUGAMBAR KELANTAN**

OLEH:

AMI AIDA BINTI OMAR	2014627494
NURNATALIA ATNEEN BINTI RUHAIMI	2014450026
SITI MAHERAN ASMIRA BT MOHD SHARI	2014214972

**PROJEK INI DIMAJUKAN KEPADA
FAKULTI PENGURUSAN MAKLUMAT UITM KELANTAN
BAGI MEMENUHI KEPERLUAN KURSUS
IMR 604 – PENDOKUMENTASIAN SEJARAH LISAN
SEMESTER 05 (SEPT 2015 – JAN 2016)**

TRANSKRIP WAWANCARA BERSAMA
ENCIK RUZELY BIN ABDULLAH
JURUGAMBAR KELANTAN

OLEH:

AMI AIDA BINTI OMAR	2014627494
NURNATALIA ATNEEN BINTI RUHAIMI	2014450026
SITI MAHERAN ASMIRA BT MOHD SHARI	2014214972

PROJEK INI DIMAJUKAN KEPADA
FAKULTI PENGURUSAN MAKLUMAT UITM KELANTAN
BAGI MEMENUHI KEPERLUAN KURSUS
IMR 604 – PENDOKUMENTASIAN SEJARAH LISAN
SEMESTER 05 (SEPT 2015 – JAN 2016)

PENGHARGAAN

PENGHARGAAN

Assalamualaikum Warahmatullahiwabarakatuh.

Alhamdulillah, terlebih dahulu kami panjatkan rasa penuh kesyukuran kepada Allah S.W.T kerana dengan izin-Nya kami akhirnya dapat menyiapkan Projek Sejarah lisan ini dengan jaya dan sempurna. Kami tidak dapat menafikan bahawa pelbagai kekangan yang terpaksa kami hadapi sebelum dan selepas temubual bersama tokoh namun dengan berkat kesabaran dan pertolonganNya kami dapat mengatasi masalah yang melanda dengan jayanya.

Kami juga ingin mengucapkan jutaan terima kasih kepada pensyarah kami untuk subjek IMR 604 Oral Documentation (Pendokumentasian Sejarah Lisan, Puan Nurulannisa Binti Abdullah yang telah banyak memberi tunjuk ajar dan mencurahkan ilmu kepada kami semua untuk menyiapkan projek ini.

Setinggi-tinggi penghargaan kepada Encik Ruzely Bin Abdullah, tokoh yang banyak memberi kerjasama dalam menjayakan sesi temubual dan juga tidak kedekut ilmu dalam mencurahkan tips-tips, pengalaman beliau dalam kerjayanya. Perkongsian itu sangat memberi makna kepada kami semua.

Akhir sekali, kami ingin mengucapkan terima kasih yang tidak terhingga kepada ibubapa serta rakan-rakan seperjuangan yang banyak memberi tunjuk ajar sekiranya kami memerlukan bantuan mereka.

Sekian, terima kasih

ISI KANDUNGAN

ISI KANDUNGAN

TAJUK	MUKA SURAT
Penghargaan.....	i
Isi Kandungan.....	ii
Abstrak.....	iii
Biodata Tokoh.....	iv
Pengenalan.....	v
Transkrip	
Bahagian 1: Latar Belakang Tokoh.....	1
Bahagian 2: Sejarah pendidikan.....	5
Bahagian 3: Pencapaian.....	9
Bahagian 4: Pengalaman.....	14
Bahagian 5: Sumbangan.....	27
Bahagian 6: Pesanan dan harapan.....	32
Rujukan.....	40
Lampiran	
Log Wawancara.....	41
Diari Kajian.....	46
Senarai soalan.....	47
Surat Perjanjian.....	54
Gambar.....	55
Indeks.....	58

ABSTRAK

ABSTRAK

Abstrak: Temubual ini adalah diantara kami dengan Encik Ruzely Bin Abdullah iaitu salah seorang ahli kelab jurugambar Kelantan, karyawan Lensa Negeri Kelantan dan memegang jawatan sebagai perhubungan awam, NGO dan kerajaan. Wawancara ini dijalankan di Secret Recipe Taman Bendahara, Pengkalan Chepa, Kota Bharu, Kelantan. Sesi wawancara ini telah dijalankan pada hari Isnin, 2 November 2015 pada pukul 12.00 tengah hari. Temubual ini berkisar tentang latar belakang Encik Ruzely Bin Abdullah dan pengalaman beliau mula-mula berkecimpung dalam bidang jurugambar dan menjadi seorang jurugambar yang berjaya. Selain itu, tentang pengalaman beliau dalam membantu mangsa-mangsa banjir yang berlaku hujung tahun 2014. Ketika temuramah ini berlangsung, kami dapat mengetahui tentang tentang selok-belok pengalaman beliau ketika mula-mula berkecimpung dalam bidang jurugambar tersebut sehingga sekarang.

Kata kunci: Encik Ruzely Bin Abdullah, jurugambar, pengalaman.

BIODATA TOKOH

BIODATA TOKOH

Nama : Mohd Ruzely Bin Abdullah

Asal : Pantai Cahaya Bulan, Kelantan

Bilangan adik-beradik : 3 adik beradik

Nama Ibu : Wan Bidah Binti Wan Yaacob

Nama Ayah : Abdullah Bin Ahmad

Status : Berkahwin

Nama Isteri : Puan Zuraini Mohd

Anak : 6 orang

Jawatan : Committee Kelab Jurugambar Kelantan, Karyawan Lensa
Negeri Kelantan. Perhubungan awam, NGO dan kerajaan.

Bidang : Jurugambar

No/Hp : 013-9202352

PENGENALAN

PENGENALAN

Tokoh yang dipilih untuk ditemuramah ialah Encik Ruzely Bin Abdullah. Encik Ruzely adalah salah seorang jurugambar yang sangat dikenali di Kelantan dan juga diperingkat kebangsaan. Beliau banyak memenangi anugerah sepanjang penglibatan beliau didalam bidang jurugambar ini. Baru-baru ini beliau telah memenangi anugerah di London untuk WPO (World Photogragphy Organization) didalam kategori National.

Selain itu, banyak pngalaman yang kami timba daripada beliau untuk menjadi sesorang yang berjaya didalam bidang yang diceburi membuatkan kami semakin bersemangat mengejar cita-cita. Beliau juga banyak memberi dorangan dan motivasi kepada anak-anak muda yang ingin menceburkan diri didalam bidang fotografi.

TRANSKRIP

TRANSKRIP

Berikut merupakan temubual sejarah lisan yang telah dijalankan oleh **Ami Aida bt Omar, Siti Maheran Asmira bt Mohd Shari dan Nurnatalia Atneen bt Ruhaimi** bersama **Ruzely bin Abdullah** mengenai pengalaman beliau sebagai **Jurugambar Kelantan**. Temubual ini dijalankan di **Secret Recipe, Taman Bendahara** pada **2 November 2015**. Berikut adalah hasil rakaman.

Petunjuk:

RA: Ruzely Abdullah

AA: Ami Aida

Ma: Maheran Asamira

BAHAGIAN 1: LATAR BELAKANG TOKOH

AA : Boleh encik ceritakan serba sedikit tentang latar belakang Encik seperti nama panggilan, sejarah latar belakang keluarga Encik, tempat tinggal?

RA : Nama saya memang Ruzely Bin Abdullah. Saya dilahirkan dibesarkan di Pantai Cahaya Bulan (PCB). Sekarang umur saya dalam *empat puluh enam* [46] sudah nak masuk *empat puluh tujuh* [47] *dah* [sudah] tua. Biasa orang panggil saya Abe Lie-- Saya, adik beradik saya hanya *tiga* [3] orang saya orang yang *last* [terakhir] yang bongsu. Nama emak saya Wan Bidah Wan Yaacob dan nama ayah saya Abdullah Bin Ahmad. Saya anak ketiga daripada bilangan *tiga* [3] adik beradik dan sekarang ini saya masih menetap di P-C-B, menetap di Pantai Cahaya Bulan dan akan tetap tinggal di situ sebab saya *dah* [sudah] tidak ada tempat lain.

AA : **Bagaimana dengan keluarga encik, boleh encik ceritakan tentang keluarga encik sekarang, maksud kami isteri dan anak-anak encik?**

RA : Maksudnya *family* [keluarga] saya lah. Dalam bidang ini ke macam mana? Nama isteri saya Puan Zuraini Mohd berasal dari kampung yang berdekatan *je* [sahaja] kampung sebelah Kedai Buloh. Isteri saya suri rumah dan anak saya ada *enam* [6].

AA : **Boleh encik ceritakan serba sedikit tentang anak-anak encik?**

RA : Yang sulung *tu* [itu] dekat U-i-T-M sem akhir, yang *kedua* [2] dekat U-i-T-M juga, nombor *tiga* [3] masih belajar baru habis P-T-3 tingkatan *tiga* [3] yang keempat baru darjah *lima* [5] yang kelima darjah *satu* [1] yang keenam tahun depan baru masuk darjah *satu* [1] itu yang paling kecil.

AA : **Apakah petua encik dalam mendidik anak-anak supaya menjadi orang yang berjaya?**

RA : Saya *tak* [tidak] ada petua yang khusus, saya tidak ada petua yang khusus cuma saya, saya tengok perkembangan diorang itu perkembangan diorang itu saya tengok dan saya tidak, saya lebih dengan anak anak ini saya lebih sifat sebagai kawan cuma kita pantau, dia masih jangan sampai dia tidak hormat dan dia masih hormat dan hubungan baik itu kita buat dia sebagai kawan jadi sama sama kalau ada kadang kadang saya keluar ambil gambar diorang ikut maksudnya

sama sama sebab saya tidak ada masa sangat masa untuk anak anak itu terhad jadi kadang saya *travel* [melancong] sampai *dua* [2] minggu kalau dan saya keluar seminggu jadi terhad jadi masa untuk saya ada *kat* [dekat] rumah saya guna macam *tu* [itu] saya ambil dia saya keluar saya guna sebaik mungkin.

AA : Seterusnya, berapakah umur anak sulung Encik?

RA : Dalam *dua puluh satu* [21].

AA : Adakah anak Encik mempunyai minat yang sama seperti Encik?

RA : Minat yang sama itu ada dalam seorang ada nampak, nampak sangat sangat sebab saya tidak memaksa saya tidak memaksa bila diorang tanya saya jawab bila diorang ada bertanya pasal berkaitan dengan *photography* [jurugambar] saya jawab, saya memberitahu saya tidak paksa sebab bagi saya kalau paksa benda ini tidak menjadi dan saya nak biar diorang timbul daripada minat dia sendiri.

AA : Selain mengambil gambar, apakah hobi dan aktiviti lain yang Encik minati?

RA : Saya *ni* [ini] kalau nak kira hobi itu memang banyak selain daripada bersukan *tu* [itu] ialah *photography* [jurugambar] ini salah satu hobi juga saya dan bersukan dan benda benda yang lain itu *at least* [sekurang kurangnya] sebagai sampingan

tapi yang paling minat ialah *photography* [jurugambar].

TAMAT BAHAGIAN 1

BAHAGIAN 2: SEJARAH PENDIDIKAN

AA : Mengenai sejarah pendidikan encik, bolehkah encik ceritakan serba sedikit mengenainya, seperti dimana encik bersekolah dan nama sekolah yang pernah encik menuntut?

RA : Mengenai pendidikan saya bermula di sekolah rendah sekolah dekat kampung Sekolah Kebangsaan Semut Api, saya mula di sekolah menengah di Sekolah Menengah Kedai Buluh sampai *form three* [tingkatan tiga] selepas itu saya sambung dekat sekolah vokasional saya belajar di vokasional dalam bidang Kejuruteraan Automotif Vokasional Pengkalan Chepa sampai *form five* [tingkatan 5] dan saya berhenti sehingga tingkatan *lima* [5].

AA : Adakah encik aktif dalam melibatkan diri semasa sekolah?

RA : Masa di sekolah saya memang-- saya pemain bola sepak sebenarnya dekat sekolah sampai ke peringkat daerah apa semuanya jadi sukan ialah yang menjadikan aktiviti saya di sekolah itu dan persatuan persatuan itu biasa la kan sekolah kan.

AA : Bolehkah encik kongsi serba sedikit tentang keadaan pendidikan semasa encik bersekolah?

RA : Dia pendidikan di zaman saya itu tidak sama dengan pendidikan sekarang. Zaman dulu, zaman saya sekolah ini tidak sampai pukul *lima* [5] tapi sekarang

sampai pukul *lima* [5] petang baru habis, saya sekolah dulu dia sebab aktiviti petang itu biasanya aktiviti KO je [sahaja] yang ada tapi sebab zaman dan masa *dah* [sudah] berubah jadi tidak sama, jadi saya *tengok* [lihat] budak budak sekolah sekarang ini masa bnyak-- macam saya *tengok* [lihat] sendiri *dah* [sudah] *tension* [ketegangan] *dah* [sudah] *pressure* [tekanan] maksudnya saya tengok anak anak saya balik sekolah *dah* [sudah] pukul *dua* [2] lepas itu kadang ada balik sampai pukul *lima* [5] jadi kita nak [hendak] hantar diorang mengaji Quran pun jadi kita dah nampak dia sudah *jeng* [letih] *tak* [tidak] boleh saya pun susah juga macam itu maknanya tidak ada masa kan.

AA : Baiklah, soalan seterusnya, apakah pengalaman yang paling encik tidak dapat lupakan semasa di alam persekolahan? Boleh encik ceritakan.

RA : Saya tidak banyak pengalaman masa sekolah *ni* [ini] masa sekolah ini pengalaman pengalaman kecil *je* [sahaja] lah macam saya sekolah dengan basikal, basikal pancit ke-- cuma itu *je* [sahaja] la. Cuma yang paling tidak saya lupa semasa saya wakil sekolah untuk bola sepak saya bergaduh dekat padang itu, keesokkannya guru besar letak saya dekat perhimpunan *satu* [1] sekolah tengok saya guru besar itu dia marah saya cukup cukup dekat situ memalukan apa semua. Itulah pengalaman.

AA : Bagaimana pula dengan mata pelajaran yang encik minati semasa di sekolah, maksud kami Encik dalam aliran apa dan matapelajaran yang paling encik minati?

RA : Saya bagitahu untuk yang *last* [akhir] -- semasa saya dekat vokasional dekat situ dia pendidikan yang macam kursus. Saya paling minat kursus saya iaitu motor mekanik itu subjek yang saya minat tapi bahasa melayu yang paling saya gemar sekali.

AA : Selepas SPM, adakah encik melanjutkan pengajian ke peringkat seterusnya?

RA : Saya tidak ada melanjutkan pelajaran seterusnya sebab masa itu dipanggil sistem pendidikan masa itu, tahun saya tahun akhir untuk Vokasional S-P-V-M sebelum ditukar kepada S-P-M-V jadi tahun saya itu tahun yang terakhir S-P-M-V jadi bila saya dekat situ dia macam ini kalau kita *nak* [hendak] pergi kepada S-P-M-V ia sudah ada *dua* [2] pilihan daripada *form four* [tingkatan empat] kita sudah kena pecah pergi ke S-P-M-V selepas itu masuk *form five* [tingkatan lima] sama ada kita hendak pergi L-L-P-P-K-K semasa itu jadi bukan la saya *ni* [ini] mangsa keadaan sistem pembelajaran di Malaysia tidak oleh kerana masa itu subjek yang diletakkan salah *satu* [1] subjek pilihan kena *credit* [lulus] jadi saya *failed* [gagal] Sains dan Matematik sebab memang subjek yang paling saya tidak gemar sekali kalau saya dapat *credit* [lulus] masa itu *at least* [sekurang-kurangnya] dapat *enam* [6] ke memang saya dapat *satu* [1] S-P-M-V tapi benda itu *failed* [gagal] saya terus *out* [habis] semua walaupun yang lain saya *credit* [lulus] semua matapelajaran wajib zaman itu adalah pengalaman pelajaran masa

itu tapi sekarang vokasional *dah* [sudah] menjadi kolej apa semuanya.

AA : Apakah pekerjaan awal Encik setelah tamat pengajian?

RA : Selepas tamat pengajian sebab saya belajar kursus benda itu kan saya terus pergi kepada bidang yang saya belajar saya jadi mekanik kenderaan selama lebih kurang *dua* [2] tahun selepas itu kebetulan negara kita semasa itu ekonomi krisis ekonomi semua saya berhijrah ke Johor Bharu saya bekerja di Johor Bharu selepas itu saya balik lepas sekolah saya terus, mungkin disitu lah saya aktiviti seni bermula saya pelukis batik sebab di kampung saya semua pembuat batik jadi saya boleh melukis bermula disitu lah maknanya seni itu bermula disitu.

TAMAT BAHAGIAN 2

BAHAGIAN 3: PENCAPAIAN

AA : Berapa kalikah Encik mendapat anugerah sepanjang penglibatan Encik dalam bidang jurugambar sehingga kini?

RA : Anugerah ini, yang saya dapat anugerah ini kalau kira pada tahun *dua ribu lima belas* [2015] saya dapat National Award World Photographer Organization W-P-O. Pada tahun *dua ribu empat belas* [2014] saya dapat *second place* [tempat kedua] *photography* [fotografi] sempena Hari Hemerdekaan yang *ketiga* [3] saya dapat saya banyak *contest* [pertandingan] yang tempatan ini saya jarang masuk sebab saya lebih suka masuk *contest* [pertandingan] yang *international* [antarabangsa] sebab ia tidak susah ia masuk *submit* [hantar] dalam website [laman web] ape semua tu [itu] kan. Pada tahun *dua ribu empat belas* [2014] saya dapat *top ten* [sepuluh ke atas] finalis *C-I-W-E-N Photographer* [jurugambar] *environment* [persekitaran] *photographer* [jurugambar] *international* [antarabangsa] dan gambar untuk orang yang *short list* [senarai pendek] gambar itu akan di *publish* [terbitkan] di Royal Foresly London selepas itu kalau ikut dalam *website* [laman web] *internet* [laman sesawang] *ni* [ini] banyak *page* [halaman] yang mengenai *photography* [jurugambar] dan pada tahun *dua ribu tiga belas* [2013] sepanjang setahun saya *follow* [ikuti] ia punya *page* [halaman] saya dapat nombor *enam* [6] dalam dunia People and Potret kategori dan pada tahun ini juga saya dapat Photographer Kelantan Of The Year dan yang paling terbaru saya dapat sagu hati sahaja *photo* [gambar] Kemerdekaan dan saya masih menunggu *result* [keputusan] *tiga* [3] lagi *competition* [pertandingan].

AA : Sehingga setakat ini, apakah pencapaian tertinggi Encik pernah terima?

RA : Pencapaian tertinggi buat masa ini di W-P-O World Phototapher Organization saya dapat anugerah *National Award* [anugerah kebangsaan] untuk Malaysia ia W-P-O ini ia adalah untuk jurugambar seluruh dunia jadi semasa saya pergi ke London semua jurugambar juru gambar seluruh dunia berkumpul di situ ini adalah *satu* [1] yang paling besar *la* [lah] ia ada lagi satu yang paling besar di Dubai Hippa tapi ini adalah di seluruh dunia rangkaian seluruh dunia semua *photographer* [jurugambar] akan berkumpul di London semasa itu dan untuk *satu* [1] penganugerahan pengiktirafan untuk jurugambar jurugambar amatur dan *professional* [professional] dari seluruh dunia dekat situ jadi W-P-O ini adalah *satu* [1] badan yang diiktiraf dan diwakili sebanyak *lima puluh empat* [54] negara jadi anugerah *National Award* [anugerah kebangsaan] adalah *lima puluh empat* [54] negara ada dan saya mewakili Malaysia semasa itu.

AA : Siapakah yang memberi anugerah tersebut?

RA : Di W-P-O yang bagi anugerah itu adalah Ketua Eksekutif SONY Asia Pacific sebab SONY yang menajakan W-P-O itu SONY Asia Pacific Takashi Yashuda seingat saya.

AA : **Bagaimana Encik boleh mendapat anugerah tersebut?**

RA : Dia, *W-P-O* [World Photographer Organization] ni [ini] dia *bukak* [buka] di *website* [di laman web] dia, *W-P-O* [World Photographer Organization], kita hanya daftar sebagai *member* [ahli] dan kita boleh hantar hanya *tiga* [3] keping gambar. Kategorinya terbuka dan kita pilihlah gambar kita yang terbaik untuk hantar, jadi disitu dia *jugde* [menghakimkan] selama, dia *bukak entry* [kemasukan] *tu* [itu] selama setahun. Dalam masa setahun kita boleh hantar *tiga* [3] keping sahaja kecuali kita bayar *member* [ahli] itu kita akan dapat *lapan* [8] keeping gambar untuk kita *submit* [mengemukakan] tapi saya hanya *free* [percuma] *member* [ahli], saya hanya *submit* [mengemukakan] *tiga* [3] keping dan secara jujumnya saya cakap saya *submit* [mengemukakan] dulu saya tidak mengharapkan saya menang. Saya hanya *just* [hanya] untuk suka-suka saya hantar, saya masuk *nak* [mahu] tengok macam mana *respond* [balas] dan saya bagitahu saya *tak* [tidak] tahu pun yang saya menang--. Seheinggakan saya dapat panggilan daripada London terus *bab* [sebab] *tiga* [3] hari lagi tarikh tutup untuk saya *confirm* [mengesahkan] kerana saya *email* [emel] saya ada *problem* [masalah] *tak* [tidak] boleh *nak* [hendak] buka. Dia *contact* [hubungi] *personal* [peribadi].

AA : **Bagaimanakah perasaan Encik apabila memenangi anugerah tersebut?**

RA : Perasaan *tu* [itu] tentulah gembirakan, tentulah gembira dan sebab kita daripada

amateur [amatur] jadi kita rasa dihargailah, kita rasa dihargai dan saya merasakan dah karya saya *dah* [sudah] boleh diterima peringkat antarabangsa, perasaan *tu* [itu] saya kongsikan dengan *family* [keluarga] lah dan kawan-kawan semua, bohonglah kalau saya *tak* [tidak] gembira kan, memang saya gembira dan saya *excited* [teruja] untuk ke London.

AA : Apakah bentuk anugerah yang Encik terima. Samada berbentuk wang tunai atau trofi?

RA : Di *W-P-O* [World Photographer Organization], saya dapat seperti yang dijanjikan, penganjur untuk pemenang adalah tiket penerbangan ke London mengikuti malam anugerah *tu* [itu] *la* [lah] *Gala Night* [Malam Gala] *tu* [itu] dan saya dapat *jugak* [juga] *package* [pakej] *tour* [pelancongan] di London selama *lapan* [8] hari . semua ditanggung dan saya mendapat *satu* [1] set kamera Sony yang bernilai *tiga belas ribu* [13,000.00]

AA : Adakah Encik mempunyai rakan perniagaan yang lain untuk menjayakan sesuatu projek?

RA : Saya ada untuk projek *photography* [fotografi] saya dan saya ada *partner* [pasangan] yang saya buat *travel* [perjalanan] *photography* [fotografi] dan saya, jadual saya memang dalam setahun saya kena keluar *tiga* [3] kali. Jadi *partner* [pasangan] saya akan uruskan dan saya sendiri akan uruskan *bawak* [bawa] *photographer* [jurugambar] ke tempat yang kita *nak* [mahu] pergi lah.

- AA : Dalam tempoh berapa lama Encik berjaya menyiapkan sesuatu projek bagi pelanggan Encik? (proses edit gambar)
- RA : Jika ada tugas kita kena bagi *timeframe* [tempoh masa] untuk *customer* [pelanggan]. Biasanya kita bagi *timeframe* [tempoh masa] sebulan atau *dua* [2] bulan untuk kita siapkan. Tapi dalam masa sebulan kita *dah* [sudah] dapat siapkan semua *tu* [itu]. Cuma kita bagi tempoh yang lama untuk kita buat semakkan, apa sebab benda-benda *ni* [ini] dia kena *detailkan* [terperinci]. Tapi bergantung pada projek *la* [lah], kalau projek *nak* [mahu] cepat kita boleh siapkan cepat.

TAMAT BAHAGIAN 3

BAHAGIAN 4: PENGALAMAN

MA : Bilakah Encik mula berjinak dalam bidang fotografi ini?

RA : Saya mula *start* [bermula] dalam bidang *photography* [fotografi] ini secara *serious* [bersungguh-sungguh] bermula tahun *dua ribu sepuluh* [2010], bermula *dua ribu sepuluh* [2010]. Saya mula *start* [bermula] setelah saya beli kamera apa semua saya *start* [bermula]. Jadi masa *tu* [itu] saya terus, sebab saya banyak masa *free* [lapang] masa *tu* [itu]. Saya terus dan saya masuk *workshop* [bengkel]. Saya belajar melalui YouTube mula-mula, YouTube. Lepas *tu* [itu] saya masuk *workshop* [bengkel] apa semua *tu* [itu] dan saya seorang yang *tak* [tidak] pandai komputer masa *tu* [itu]. Saya memang *tak* [tidak] *reti* [pandai] lah komputer tapi sebab komputer saya beli sendiri, saya rasa rosak pun *takpe* [tidak mengapa] sebab komputer saya. Saya buat *jugak* [juga] hingga saya boleh dapat menguasai komputer, saya belajar sendiri di samping saya bertanya *la* [lah] kan, dalam bidang *photography* [fotografi] *ni* [ini] saya masuk *workshop* [bengkel] apa semuanya, macam mana dan kita bergaul sesama hobi. Daripada situ saya dapat pengalaman, saya tahukan, dapat timbul sedikit ilmu sebab pengalaman *tu* [itu] penting, pengalaman kita bercampur dengan orang yang lebih tahu dan kita kongsi ilmu yang *tu* [itu] yang lebih penting.

MA : Bagaimanakah, timbulnya minat Encik dalam melibatkan diri dalam bidang ini?

RA : Seperti yang saya cakap tadi, bermulanya seni *tu* [itu] setelah saya bekerja sebagai pelukis, walaupun pelukis batik. Pelukis batik *ni* [ini] kalau di Kelantan

adalah *satu* [1] yang *tak* [tidak] begitu besar nampak. Sebab dia pekerjaan yang rutin. Tetapi bagi orang luar pelukis batik *ni* [ini] sesuatu benda yang dia kagum sebab hasil seni *tu* [itu]. Dari bermulanya daripada situ sebab bagi saya semua orang ada seni cuma dia *tak* [tidak] asah ataupun dia *tak* [tidak] buat. Walaupun kecil sedikit, dia ada seni pada seseorang *tu* [itu]. Bila saya menceburi bidang *photography* [fotografi], saya melihat subjek *tu* [itu] saya rasa saya boleh buat. Jadi lama kelamaan benda *tu* [itu] dia datang dengan sendiri sebab bagi saya, walaupun orang ada duit, orang boleh beli peralatan yang canggih semua dia boleh buat tapi kalau dia tidak ada seni dia *tak* [tidak] jadi sebab benda *tu* [itu] dalam diri kita sendiri. Sama jugak kalau dia orang ada duit, dia orang boleh adakan *gadget-gadget* [alat-alat] yang mahal, *equipment* [peralatan] yang bagus tetapi dia tidak mempunyai masa. *Gadget* [alat] *tu* [itu] hanya dalam *drive box* [kotak memandu] *je* [saja] dia *tak* [tidak] buat, *tak* [tidak] guna.

MA : Berapakah modal yang encik perlukan di awal penglibatan encik dalam bidang ini? Adakah kamera itu masih berfungsi?

RA : Saya beli kamera saya pertama harga dia dalam *tiga ribu ringgit* [RM3000] kamera *tu* [itu] masih lagi berfungsi dan saya guna. Sebab itu adalah sentimental *value* [nilai] saya *tu* [itu] dan saya *takkan* [tidak akan] jual kamera *tu* [itu].

MA : Adakah Encik pernah mendapat bantuan daripada agensi-agensi luar?

RA : *Takde* [tidak ada], saya *tak* [tidak] pernah *mintak* [minta].

MA : Apakah masalah yang Encik yang hadapi ketika di awal penglibatan Encik dalam bidang ini?

RA : Di awal penglibatan *tu* [itu] memang, memang ada masalah lah, memang ada masalah, dari segi, pertamanya dari segi kewangan dan lepas *tu* [itu] dari segi masa untuk kita sebab kita baru, kita *nak* [hendak] , *nak* [hendak] masa, *nak* [hendak] bahagi masa itu memang susah sikit dan kita masa *tu* [itu] kita *nak* [mahu] kepada kursus ataupun *workshop*-- [bengkel] di Kelantan. Kita susah untuk dapatkan *workshop* [bengkel]. Workshop banyakan di K-L, Kuala Lumpur semua. Saya pernah masuk workshop. Saya baru *tiga* [3] bulan saya main kamera saya masuk *workshop* [bengkel] yang *level* [tahap] yang paling tinggi saya masuk. Saya pergi hanya semata-mata *nak* [mahu] jumpa orang, saya *nak* [mahu] tengok orang. Saya *tak* [tidak] buat apa pun, itulah pengalaman dan bila balik saya terus saya buat dan saya buat latihan lah, buat latihan. Lepas *tu* [itu] keluar outing dengan orang-orang yang lamakan semua. Maknanya kita *tak* [tidak], kita jangan malu lah, satu lagi kita jangan malu *nak* [mahu] bertanya. Kita kena rajin *la* [lah].

MA : **Bagaimanakah, Encik menangani masalah ini?**

RA : Sebab saya *dah* [sudah] berkeluarga, jadi saya kena bahagikan kewangan *tu* [itu] antara hobi dengan keluarga jadi saya lebih utamakan keluarga *dulu* [dahulu]. Jadi kalau yang tidak berapa penting, dalam bidang *ni* [ini]. Saya stop dulu *la* [lah]. Contoh kalau saya *nak* [hendak] tambah *equipment* [peralatan] ke apa *tu* [itu], saya *tak* [tidak] perlu lagi. Saya buat apa saya ada dulu.

MA : **Siapakah sumber inspirasi Encik sepanjang bergelar seorang jurugambar yang berjaya?**

RA : Mula-mula saya berjinak dengan *photography* [fotografi], saya banyak buat, saya melihat di *website-website* [laman web]. Jadi berkebetulan saya ada terjumpa gambar yang, dia macam magnet *tau* [tahu], saya dapat gambar *tu* [itu] cantik dan terus melekat. Saya kata macam mana *nak* [mahu] buat gambar macam *nih* [ini], saya terus masuk *websites* [laman web] dia apa semua, masuk *websites* [laman web] dia. Saya tengok gambar dia memang cantik. saya rasa, saya berazam satu hari aku akan dapat *jugak* [juga] gambar, aku boleh buat macam *tu* [itu] kan. Yang *tu* [itu] saya cakap, bila dia datang Kuala Lumpur untuk buat workshop untuk *level* [tahap] yang paling tinggi, saya terus masuk walaupun yuran dia *lapan ratus* [800], saya masuk dan mungkin tuhan *nak* [mahu] bagi dekat saya lah. Semasa saya pergi kursus, *organizer* [penganjur] *tu* [itu], sebab saya datang lewat, saya *sorang* [seorang] orang luar, dia bagi saya duduk *satu* [1] bilik dengan dia. Jadi itulah saya ambik kesempatan saya cerita--, saya ambil, dia ajar saya. Lepas *tu* [itu] saya sekarang *dah* [sudah] jadi kawan

dengan dia *tu* [itu], Indra Prataka dari Indonesia.

MA : Selain itu juga, siapakah idola yang paling Encik kagumi dalam menjayakan bidang fotografi ini?

RA : Dia kalau dekat Malaysia *ni* [ini] memang ikut genre saya sekarang *ni* [ini] yang *tu* [itu] Yaman Ibrahim dan banyak lagi *la* [lah] tapi yang paling saya minat karya dia Yaman Ibrahim. Dia juga adalah kawan kepada saya dan dia juga adalah guru kepada saya sekarang dan kalau *international* [kebangsaan] itu kita *tak* [tidak] kurang, Steve McCurry, Jimmy Nelson apa semua *tu* [itu]. Memang orang-orang *ni* [ini] yang *dah* [sudah] *world* [dunia], *professional* [professional] *famous* [terkenal].

MA : Bolehkah encik ceritakan serba sedikit mengenai sejarah sebagai jurugambar dan apakah jenis konsep gambar yang selalu menjadi kegemaran encik?

RA : Saya sebenarnya saya seorang *portraiture* [potret] atau *human interest* [kepentingan manusia]. Pengalaman-- saya *ni* [ini] saya sudah lalui sepanjang saya rasa *dah* [sudah] *lima* [5] tahun *dah* [sudah] nak masuk *enam* [6] tahun. Saya pernah bertugas untuk tugas. Saya pernah ambik gambar di Istana Bukit Chandang, masa *tu* [itu] keputraan, ada satu majlis diraja, Raja Nazrin. Saya pernah jadi *official* [rasmi]. Saya pernah jadi *official* [rasmi] semasa Tuanku Mizan jadi agung. Saya pernah jadi *official* [rasmi] di Terengganu masa *tu* [itu]

dan saya pernah jadi *official* [rasmi] untuk hari keluarga arwah Tok Guru dan gambar Tok Guru memang saya ada banyak, sebab saya macam kalau *family* [keluarga] saya kena pergi ambil dan saya *jugak* [juga] pernah jadi *official* [rasmi] untuk *event-event* [acara] yang menteri--. Tak semua jurugambar dapat peluang macam itu.

MA : Adakah Encik menyediakan kursus jurugambar kepada yang berminat dan berapakah harga bagi satu kursus yang dibuat?

RA : Saya pernah buat dan, dulu saya pernah buat tapi sekarang bila orang minta saya buat. Saya bukan *nak* [mahu] *demand* [permintaan] saya cakap saya takda [tidak ada] masa sebenarnya sebab saya fikir-fikir kebanyakan, kalau saya *nak* [mahu] duit, saya boleh buat, kalau saya *nak* [mahu] duit saya boleh buat tapi saya pun pelik saya. Saya *nak* [mahu] bila saya buat kursus saya *nak* [mahu] betul-betul yang berkualiti sebab bila kita ajar dia orang, kita *ambik* [ambil] duit dia orang tapi dia orang balik *tak* [tidak] dapat apa-apa, saya rasa macam rasa bersalah saya *amik* [ambil] duit dia. Saya *tengok* [lihat] budak-budak sekarang dia *nak* [mahu] cepat, dia *nak* [mahu] *shortcut* [jalan pintas]--. Dia pentingkan *editing* [menyunting] daripada mengambil gambar sebab konsep saya mengambil gambar dengan cara yang betul barulah *editing* [menyunting] *tak* [tidak] banyak, “shoot more edit less” kan. Tapi sekarang bila saya buat workshop [bengkel], banyak *dah* [sudah] saya buat *workshop* [bengkel] macam peserta macam *confused* [keliru]. Macam dia cakap saya *ni* [ini] *taknak* [tidak mahu] bagi ilmu yang betul, *taknak* [tidak mahu] bagi habiskan ilmu. Saya cakap saya *takda*

[tidak ada] *dah* [sudah] ilmu, saya semua saya *dah* [sudah] habiskan. Sebab dia nampak gambar saya *tu* [itu], dia *tengok* [lihat] gambar yang *final* [akhir], *dah result yang dah* [sudah]. Bila saya buat saya buat *editing* [menyunting] *simple* [mudah], jadi dia *nakkan* [mahukan] *editing* [menyunting] yang *extreme* [melampau] kan, sebab saya punya konsep pun sudah, *edit* [sunting] boleh jangan sampai kamu *tak* [tidak] boleh berhenti, faham tidak maksud *tu* [itu]. Dia *edit* [sunting] gambar boleh, dia *edit* [sunting]. *Last* [akhir] sekali dia banyak sangat, dia *tak* [tidak] tahu dia *nak* [mahu] *stop* [berhenti] *kat* [dekat] mana. Jadi gambar *tu* [itu] rosak. Sebab *edit* [sunting] *ni* [ini] dia kena dalam, kita kena ada *feel* [perasaan]. Jadi masa kita *amik* [ambil], kita *dah* [sudah] ada *feel* [perasaan]. *Edit* [sunting] *feel* [perasaan] sikit *je* [sahaja]. *Touch up* [cantikkan] sikit. Jadi lepas *tu* [itu] saya rasa, saya cakap, “aku *dah tak* [tidak] *nak* [mahu] buat lagi *dah* [sudah] *workshop* [bengkel]” sebab dia orang *ni* [ini] semua macam *tak* [tidak] puas hati. Kalau personal *tu* [itu] saya macam *dua* [2] orang boleh *tak* [tidak]. Saya *terang* [bagitahu] dulu. Tapi saya banyak ajar di luar lah, di lapangan saya terus *concentrate* [menumpukan perhatian] *tu* [itu] ambil betul.

MA : Apakah strategi yang encik lakukan bagi mendapat hasil gambar yang menarik?

RA : Satu-satu gambar saya *nak* [mahu] *ambik* [ambil] saya biasanya saya buat *study* [kajian] dulu. Kadang sesuatu tempat *tu* [itu] saya ulang *dua* [2] *tiga* [3] *empat* [4] kali saya pergi. Maksudnya saya pergi *belah* [sebelah] pagi, saya pergi *belah* [sebelah] petang, pagi *besoknya* [esoknya]. Maksudnya kita kena ada *research* [penyelidikan], lain lah tempat *tu* [itu] macam tempat yang biasa kita pergi,

maksudnya ada sesuatu gambar saya mengambil masa setahun untuk baru saya snap. Maknanya walaupun tempat *tu* [itu] hari-hari saya lalu, hari-hari saya lalu tempat *tu* [itu]. Tapi saya *nak* [mahu] tengok dia punya matahari pukul sekian dia duduk dekat mana, pukul sekian dia turun tu *light* [cahaya] dia dekat mana. Kadang *satu* [1] benda *tu* [tu] saya cerewetkan, ada *satu* [1] benda kadang-kadang benda *tu* [itu] secara *tak* [tidak] langsung dia *dah* [sudah] ada masa *tu* [itu], masa kita pergi itu nasib baiklah. Maknanya bukan mudah untuk *nak* [hendak] mengambil gambar *tu* [itu], sebab itu saya pentingkan masa kita mengambil *tu* [itu] saya, kita pentingkan disitu. Bukan terus pergi *ambik* [ambil], terus pergi ambikkan. Sebab benda tu jadi masalah. Ada setengah orang dia punya prinsip, janji ada gambar lepas tu kita *edit* [sunting] lah. Saya bukan macam tu. Saya pergi, kalau hari itu , saya pergi saya tengok *tak* [tidak] boleh, saya *tak* [tidak] buat ataupun saya tunggu *satu* [1] jam lagi ke, kita tengok macam mana, kalaulah saya rasa betul-betul *tak* [tidak] boleh, pagi *besoknya* [esoknya] saya ulang lagi, semangat *tu* [itu] kena ada , pentingnya semangat, jangan putus asa.

MA : Selain itu, apakah teknik-teknik yang diperlukan untuk memastikan gambar yang diambil itu menarik dan mempunyai nilai?

RA : Teknik *ni* [ini] susah sikit, teknik *ni* [ini] dia orang masing-masing ada teknik masing-masing kan. Saya banyak menggunakan *available* [ada] *light* [cahaya] maknanya cahaya semula jadikan, saya gunakan banyak cahaya semula jadi. Jadi teknik itu kita dengan bantuan-bantuan tu adalah macam peralatan-peralatan untuk menambah, memudahkan kerja kita *je* [saja]. Ada yang guna

pakai lampu, itu semua tekniknya tapi bergantung pada gambar yang kita *nak* [mahu] buat. Kalau kita *nak* buat untuk *natural* [semula jadi] , kita pakai *available* [ada] *light* [cahaya] *je* [saja], kalau gambar itu *nak* nampak *dramatic* [dramatik] sikit, kita pakai lampu sikit dan kita menggunakan props, contoh gambar-gambar yang, kita letak apa-apa yang ada untuk-- kita *nak* [mahu] *match* [perlawanan] dengan gambar tu, *story* [cerita] gambar *tu* [itu] apa kita letak props la.

MA : Boleh kami tahu, apakah genre utama yang Encik fokus dalam mengambil sesuatu gambar?

RA : Genre seperti saya kata tadi, saya genre *portrait* [potret] dan saya *human interest* [kepentingan manusia] tetapi buat masa sekarang saya lebih, walaupun saya seorang *travel* [perjalanan] *photography* [fotografi] tapi khususnya di tempat *ni* [ini], Kelantan. Saya lebih tumpu kepada warisan sebenarnya dan saya sekarang tengah mengumpul gambar-gambar yang berkaitan dengan warisan dan kebudayaan negeri Kelantan. Saya akan kumpul untuk saya, suatu hari saya akan buat buku mengenai Kelantan dan sebab saya rasa benda *tu* [itu] mungkin *lima* [5] tahun *sepuluh* [10] tahun lagi generasi akan datang *tu tak* [tidak] tahu. Contoh sekarang, saya ada banyak stok yang pakcik buat wau dekat sana, saya banyak, stok dia memang banyak, saya kumpul dulu dan sekarang macam kita beruntunglah dekat Kelantan *ni* [ini] banyak benda *tu* [itu] macam muzik-muzik tradisional, wayang kulit, apa semua. Saya *concentrate* [menumpukan perhatian] benda *tu* [itu]. Sebab benda *tu* [itu], kita *tak* [tidak] tahu bila dia akan hilang, jadi kita dokumenkan dulu, kita *amik* [ambil] dulu. Contoh main Rebab dan

sekarang saya ada beberapa *assignment* [tugasan] yang akan saya buat dan saya sudah dapat. Contoh saya bagitau, sebenarnya saya *tak* [tidak], sebenarnya rahsia tapi *takpalah* [tidak mengapalah]. Saya sudah baru dapat, saya *dah* [sudah] lama cari tapi saya baru dapat. Orang buat atap nipah, pernah *tak* [tidak]. Jahit atap nipah saya baru dapat. Dalam masa terdekat saya akan buatlah sebab sekarang ni, sebab saya nak orang tua yang buat, baru ada nilai.

MA : Soalan seterusnya, berapakah keuntungan yang Encik peroleh ketika mula-mula bergiat aktif di dalam bidang jurugambar ini?

RA : Semasa itu saya tidak kira untung sebab mula-mula kita *tak* [tidak] *expect* [mengharap] pada untung sebab kita masa itu kita hendak belajarkan jadi kita *tak* [tidak] kira untung yang adanya habis maknanya kita dah *invest* [melabur] dulu baru kita kira untung jadi untung kita dapat pulangan itu saya rasa dalam *dua* [2] *tiga* [3] tahun la lepas itu baru kita dapat tahu keuntungan itu tapi bagi saya lah selama *lima* [5] tahun sekali saya menang *international* [antarabangsa] itu sudah pulang modal dah berbaloi.

MA : Apakah pengalaman manis yang Encik tidak dapat dilupakan sepanjang menjadi jurugambar yang professional?

RA : Kalau setakat ini pengalaman manis itu memang banyak lah kan jumpa-- orang macam saya tadi saya macam saya dah ambil gambar ini tokoh-tokoh pun dah ramai kan maknanya pengalaman dan pahit manis masa *tu* [itu] memang ada lah tapi yang paling manis sekali bila saya dapat anugerah itu lah bila boleh pergi ke

London semua. Saya tidak mimpi pun *nak* [mahu] pergi ke London kan bagi saya seorang *photographer* [jurugambar] apa yang ada dekat London kan saya lebih suka pergi ke negara-negara yang tidak berapa moden kan sebab itu lah saya dah *empat* [4] kali pergi India. Bagi saya India *tu* [itu] semua ada.

MA : Tempat manakah yang paling jauh Encik pernah pergi?

RA : Saya rasa setakat ini pergi London jauh sekali yang lain tu setakat *fly* [terbang] dalam *lima* [5] jam *enam* [6] jam itu biasalah yang saya dah pergi Sri Lanka semua itu sekejap *je* [sahaja] dekat *je* [sahaja].

MA : Adakah Encik pergi dengan tajaan atau perbelanjaan sendiri?

RA : Ada yang saya belanja sendiri ada yang tajaan. Maksudnya kalau saya *travel* [melancong] untuk saya buat gambar, saya belanja sendiri. Kalau tajaan *ni* [ini] biasanya saya pergi untuk buat kerjalah, biasa ditaja.

MA : Adakah Encik pergi secara berkumpulan atau solo?

RA : Biasanya secara berkumpulan dan insyaAllahlah suatu hari saya akan buat solo.

MA : Soalan seterusnya, siapakah yang mengawal akaun Facebook dan website Encik?

RA : Saya sendiri sebab sekarang senang ada telefon, dihujung jari.

MA : Apakah jenis-jenis kamera dan kanta (lens) yang selalu digunakan ketika mengambil gambar?

RA : Saya pakai kamera Canon, *lens* [kanta] pun samalah. Saya tidak pakai *lens* [kanta] yang *tu* [itu], saya pakai kamera pun Canon jugak. Saya ada *lima* [5] saya dah jual *satu* [1], ada *empat* [4]. Kamera ada *empat* [4], canon. *Satu* [1] saya ada Sony sekarang sebab yang mendapat hadiah.

MA : Di samping itu, barang apakah yang perlu dibawa (wajib) dan digunakan semasa proses penggambaran berlangsung?

RA : Yang wajib, saya bila *travel* [melancong] ini satu masalah kita kena bawa benda yang beratkan sebab *travel* [melancong] ini kita jauh kita berjalan kita tak boleh naik kereta ke sesuatu tempat kita kena jalan kaki jadi kita kena rancang jadi kita *travel* [melancong] kita bawa *lens* [kanta] yang penting untuk kita guna dan kamera itu wajib *lens* [kanta] *tu* [itu] penting kita bawak yang kita nak guna saja. Kita jangan bawa semua yang ada dekat rumah, kita bawa dalam saya biasa *travel* [melancong] paling banyak pun saya bawa *tiga* [3] saja *lens* [kanta] kalau tak saya bawa *dua* [2] kalau tak *satu* [1] saja saya bawa, senang nak bergerak.

MA : Siapakah pesaing terdekat Encik dalam bidang ini?

RA : Saya rasa pesaing saya adalah semua *photographer* [jurugambar]. Kita jangan--terlampau-- kepada seorang. Kita anggap semua *photographer* [jurugambar] itu

adalah pesaing bagi kita dan itu adalah sebagai motivasi untuk diri saya sendiri. Kalau kita rasa kita *dah* [sudah] hebat orang lain mengejar kita dari belakang kita sudah lali kita sudah rasa kita hebat kita *takde* [tiada] apa-apa pun. Orang lain berusaha, kalau orang lain berusaha untuk nak *challenge* [cabar] kita makna ketinggal lah kitakan tapi kita *maintain* [kekalkan] dan bagi sayalah bagi saya *photographer* [jurugambar] ini dia walaupun kita bersaing kita bersaing dalam tapi dia bidang masing-masing. Ada orang dia *photographer* [jurugambar] untuk *wedding* [perkahwinan] kan, kita tak perlu nak kejar dia sebab kita bukan *photographer* [jurugambar] *wedding* [perkahwinan]. Dia dengan hasil dia dan kita *respect* [hormat], masing-masing *respect* [hormat]. Orang lain *landscape* [pemandangan], kita jangan nak kejar *landscape* [pemandangan] sebab kita bukan *landscape* [pemandangan], kita fokus kepada yang kita genre kita.

MA : Adakah encik mempunyai studio sendiri?

RA : Saya studio khusus itu *takdelah* [tiadalah], cuma saya *edit* [sunting] gambar dekat rumahlah sebab itulah masa untuk kita bersama *family* [keluarga] apa.

TAMAT BAHAGIAN 4

BAHAGIAN 5: SUMBANGAN

MA : Apakah sumbangan Encik kepada masyarakat dalam bidang fotografi?

RA : Saya, sumbangan sayalah maksudnya sumbangan bila kita-- seperti saya cakap tadilah saya banyak ambil gambar mengenai warisan negerikan negeri Kelantan. Tujuan kita ambil macam itu kita guna media sosial itu kita guna kita *posting* [menghantar] benda-benda itu untuk kita promosi negeri kita maknanya untuk pelancong datang apa semua dia tahu tempat kita ada benda ini-- dan saya selalu ramai *dah* [sudah] maksudnya kawan-kawan di Facebook menghubungi saya untuk dapatkan lokasi ini jadi secara *tak* [tidak] langsung diorang datang ke tempat kita, mempromosikan-- contoh kalau kita ambil gambar wau orang Perak orang Kuala Lumpur orang apa dia cakap benda ini ada dekat Kelantan dekat mana jadi bila dia datang kita boleh tunjukkan, kita tarik pelancong dalam masa yang sama kita tarik pelancong dan kita mempromosikan budaya tempat kita dan itu adalah salah satu *core* [utama] bisnes jugak sebab bila diorang datang *satu* [1] *group* [kumpulan] saya akan caj seorang *seratus ringgit* [RM100] sebab saya akan bawak *dua* [2] *tiga* [3] tempat yang diorang tidak tahu hendak pergikan, kita jadi *guide* [membantu] maksudnya kita gunalah media sosial itu peluang.

MA : Pada akhir tahun lepas, saya pasti Encik mengetahui tentang banjir yang melanda di Kelantan, adakah Encik terlibat dalam sukarelawan itu?

RA : Kawasan rumah saya kawasan banjir jadi secara *tak* [tidak] langsung saya

terlibat dengan banjir, saya jugak pemimpin masyarakat jadi saya kena bertanggungjawab jadi saya terlibat dari awal banjir sampai akhir banjir saya terlibat secara langsung daripada pemindahan sampai ke tempat pemindahan jaga pusat pemindahan semua saya terlibat jadi itu *dah* [sudah] jadi kewajipan. Saya terlibat secara langsunglah dalam banjir tahun lepas.

MA : Selain daripada tempat Encik sendiri, daerah mana lagi?

RA : Sebab awal banjir itu banjir itu terlampau lama hari itukan jadi saya *concentrate* [fokus] kawasan saya dulu saya tak perlu pergi jauh sebab semua masing-masing sudah ada orang tempatnya, bila keadaan banjir *dah* [sudah] reda baru saya keluar, saya keluar ke Dabong, saya keluar ke Kuala Krai dan saya sempat berkampung di Kuala Krai lagi. Dalam-dalam itu pun kita ambil kesempatan jugak ambil gambar dokumenkan benda itu dulu.

MA : Boleh encik terangkan kepada kami pengalaman Encik membantu mangsa-mangsa banjir dan situasi pada masa itu?

RA : Dia banjir tahun lepas banjir yang luar jangka sebenarnya, kebanyakan mangsa panik. Pernah saya pergi pindah mangsa dalam pukul *tiga* [3] pagi sebab awal-awal diorang tak jangka air itu akan limpah melebihi rumah, kita masa kita pergi pertama itu air tidak besar lagi diorang cakap kita *takpe* [tidak apa] tak kisah sebab tak pernah sampai pun air dekat sini, kita pun terimalah dia punya itu tapi

bila pukul *tiga* [3] pukul *dua* [2] *tiga* [3] pagi diorang telefon balik nak pindah jadi kita terpaksa pergi ambillah tapi dengan bantuan-bantuan bomba apa semuanya. Kita sebagai sukarelawan kita buat apa yang kita mampu buat saja masa *tu* [itu] sebab masa itu semua orang *panic* [cemas], kita ada kenderaan yang boleh pergi kita pergi cari lepas itu kita pergi minta buka pusat pemindahan sebab sudah malam jadi dalam keadaan dengan anak-anak kecil apa semuanya jadi kita *settle* [selesai] masa *tu* [itu] dulu untuk menyelamatkan diorang dulu yang lain kita kira esok. Saya pernah jaga tempat pusat itu, pusat itu untuk *lapan ratus* [800] saja, *last* [akhir] sekali jadi *dua ribu lima ratus* [2500]. Awak boleh bayangkan, *tak* [tidak] jangka. Yang paling kita sedih bila diorang sudah duduk sudah selamat dekat situ diorang marah pulak dekat kita sebab tidak bagi makan dengan sempurna lah apalah, dia sedangkan dia duduk dekat situ tidur *rilex* [rehat] saja, main-main air lepas itu makan jadi kita nak kena jaga dapur nak kena jaga lepas itu kita nak kena pergi ambil *rushing* [tergesa-gesa] lagi bekalan makanan daripada sana kita kena naik bot kena cari lori apa semuanya nak pergikan, nak pergi hantar jalan semua dah putus. Dia marahlah kita, dia marah sebab dia lapar dia balik nak main air dia lapar, kita masak *tak* [tidak] siap lagi biasalah macam *tu* [itu].

MA : Soalan seterusnya. adakah Encik menyertai mana-mana kelab jurugambar?

RA : Saya ahli kelab Jurugambar Kelantan, Karyawan Lensa Negeri Kelantan dan saya sebagai *committee* [jawatankuasa] dan saya salah seorang yang

bertanggungjawab mengadakan Kelantan Photo Challenge daripada *start* [mula] sampai ke hari inilah Kelantan Photo Challenge itu saya salah seorang yang bertanggungjawab dan sekarang ini kita tengah merancang untuk bersama kawan-kawan untuk menubuhkan *satu* [1] kelab di peringkat kebangsaan untuk kita *explore* [meneroka] ke *international* [antarabangsa]. Saya baru balik dari Kuala Lumpur bincang dan untuk kita adakan pameran-pameran di Kuala Lumpur.

MA : Adakah encik bergiat aktif dalam persatuan ini?

RA : Saya memang seorang yang aktif dalam persatuan, banyak saya *organize* [susun] untuk program-program hujung minggu ke apa ke.

MA : Apakah jawatan encik didalam persatuan tersebut?

RA : Saya sebagai perhubungan awam dan perhubungan awam, NGO dan kerajaan.

MA : Adakah encik pernah mengeluarkan dana atau sumber kewangan bagi membantu menaikkan nama persatuan tersebut?

RA : *Tu* [itu] sudah tentu sebab kita *tak* [tidak] walaupun dalam bentuk yang tidak banyak tapi sumbangan itu sebab persatuan ini kadang tiada duit maknanya kita

ada kita bagilah sikit kita pun tiada duit jugak tapi kerana kita minat apa
semuakan nak membantu kita kena korbankan benda-benda *tu* [itu].

TAMAT BAHAGIAN 5

BAHAGIAN 6: PESANAN DAN HARAPAN

MA : Pada pandangan Encik, apakah strategi yang perlu ada bagi seorang jurugambar? Boleh Encik kongsi.

RA : Dia bukan tertumpu pada jurugambar saja *nak* [hendak] strategi ini semua tetapi masing-masing bidang dia ada strategi jadi seorang *photographer* [jurugambar] ini strategi dia pertamanya memilih-- genre yang dia minat. Lepas itu, dia kena rajin itu strategi dia kena rajin. Kalau kita malas strategi pun tidak jadi. Strategi yang penting rajin, berusaha dan buat *research*—[kajian] walaupun dia ada-- *satu* [1] konsep, saya selalu pegang konsep ini konsep dia meniru, bagi saya meniru adalah *satu* [1] proses pembelajaran, meniru maksudnya kita melihat karya-karya orang lepas *tu* [itu] kita meniru, kita tiru *style* [gaya] gaya tetapi kita olah dengan *idea* [cadangan] kita. Gambar itu *let say* [katakan] sama tapi kita guna konsep macam kata gambar tu di Eropah apa semua tapi kenapa kita tidak boleh buat dekat negara kita. Contoh orang pergi orang ambil gambar dekat Eiffel Tower kita pergi ambil gambar dekat K-L-C-C sama *je* [sahaja] kurang. Maksudnya kita tiru benda itu sudah ada contohnya begitu, jadi strateginya kita kena rajin selepas itu yang paling penting kita kena tonjolkan karya kita itu dekat *public* [umum]. Ada setengah orang dia tidak yakin dia tidak boleh *publish* [menghantar] dia ada gambar baik dia ada gambar cantik dekat Facebook pun dia tidak boleh letak sebab dia tidak yakin dia cakap ada orang tidak boleh terima kritikan. Strateginya kita kena *improve* [memperbaiki] kena *publish* [menghantar] karya kita, *tu* [itu] strategi paling penting promosikan karya awak bagi orang tengok baru orang cari kita.

MA : Saya yakin ramai orang yang kagum akan kejayaan Encik. Apakah rancangan Encik pada masa akan datang?

RA : Yelah, bila kita sudah berjaya nak mengekalkan kejayaan itu memang susah tetapi kita kena *maintainlah* [kekalkan]. Orang nampak kejayaan tetapi sebelum kejayaan itu orang tidak nampakkan itu paling penting. Untuk akan datang saya akan pastikan saya-- akan berusaha lagi sebab bagi saya paling kurang pun saya nak kekalkan anugerah *tu* [itu] untuk tahun kedua walaupun *competition* [pertandingan] itu agak sengit paling tidak kita berazam dulu nak teruskan dan yang itu kita nak *improve* [memperbaiki] lebih maju ke hadapan makna kita jangan kebelakang kita kena *alert* [peka] dengan suasana itu, perkembangan-perkembangan itu kena tahulah.

MA : Adakah Encik yakin akan rancangan Encik itu?

RA : InsyaAllah saya yakin kalau kita berusaha.

MA : Apakah pesanan yang ingin Encik sampaikan kepada generasi muda terutama bagi yang berminat dan ingin menceburkan diri dalam bidang jurugambar ini?

RA : Buat masa sekarang saya melihat industri ini begitu positif ramai tetapi ramai juga yang berhenti separuh jalan dan saya nasihatkan kepada generasi yang ingin menceburi bidang ini paling penting disiplin, disiplin kena ada. Maksud saya disiplin disini bukan disiplin tingkah laku tetapi disiplin disini kena rajin--

banyak rajin berusaha lepas *tu* [itu] buat *research* [kajian] , kena belajar, kena timba ilmu banyak-banyak, jangan ambil *shortcut* [jalan pintas] hendak capai cepat kena mula daripada bawah lepas itu kena tahu apa semua itu untuk generasi muda dan ianya adalah salah *satu* [1] fotografi ini ianya salah *satu* [1] industri kalau kita pandai dia dapat pendapatan yang lumayan, mungkin di Kelantan kita benda ini dia skop yang kecil tertumpu kepada kalau orang buat *wedding* [perkahwinan] dia tertumpu pada situ, kalau kita pergi sebelah luar maksudnya Kuala Lumpur banyak tugas *job* [kerja] yang profesional yang capai ratusan ribu, bernilai contoh *advertisement* [iklan] semuanya itu yang ratusan ribu. Pernah dengar nama Leo Burnett-- itu ratus ribu punya job, berbaloi usaha.

- MA** : **Apakan pandangan Encik tentang isu semasa yang berlaku di Negara kita?**
- RA** : Isu yang berlaku di negara kita ini lebih kepada kerana politik dan ketidakstabilan ekonomi *je* [sahaja], contoh yang paling ketaralah dekat sini contoh masyarakat semua sudah tahu kita tidak *payah* [susah] ceritalah pasal 1-M-D-B ke apa cuma yang paling ketara yang rakyat rasa adalah G-S-T. Semua rakyat rasa G-S-T perit walaupun rakyat *tak* [tidak] faham mana tidak faham sangat G-S-T kebanyakan rakyat tidak faham G-S-T tetapi dia rasa dia nak cakap tidak tahu dia *tak* [tidak] tahu apa itu G-S- T, saya sendiri tidak tahu G-S-T ini macam mana, kita tidak ambil tahu pun sebab saya malas sakit kepala saya tidak tahu tapi benda itu rakyat *dah* [sudah] rasa maknanya tekanan rakyat *dah* [sudah] rasa dengan kenaikan harga apa semua *manipulate* [manipulasi] apa semua rakyat bawah semua pengguna rasa. Jadi saya rasa benda yang paling

latest [terawal] sekarang ini pasal G-S-T sajarah, dan saya rasa sepatut Malaysia tidak sepatutnya lagi mengadakan G-S-T ataupun bolehlah saya kata sebab G-S-T ini kerana nak mengelak daripada peniaga *nak* [hendak] bawa lari cukai apa bolehlah saya terima memang realitinya itu tetapi tidak sepatutnya pada kadar yang macam itu ataupun buat berperingkat-peringkat ataupun dikenakan hanya pada *certain-certain* [sesetengah] barang G-S-T ini ataupun kalau kerajaan boleh mengadakan isi rumah *empat ribu* [4000] dapat B-R-I-M maknanya sekarang Malaysia pendapatan *empat ribu* [4000] dikira miskin kenapa tidak buat pendapat *empat ribu* [4000] tidak dikenakan G-S-T, boleh tak macam itu, tidak bolehkan susah juga tetapi kerajaan ada mekanisma lain dia boleh itu walaupun dia dah bagi B-R-I-M satu [1] ribu itu bagi gula-gula saja. Bagi pandangan saya G-S-T ini Malaysia belum sesuaiilah sebab kita tidak boleh *compare* [banding] dengan *Singapore* [Singapura] dengan mana-mana tempat walaupun saya pergi *travel* [melancong] mana-mana saya akui nilai G-S-T di tempat-tempat lain lebih tinggi tetapi kita kena tengok rakyat menerima G-S-T itu kerana saya tak ingat contoh saya pergi ke India G-S-T dia lebih tinggi daripada Malaysia tetapi kita kena tengok negara dia macam mana, dia banyak benda yang perlu G-S-T kalau kita hendak *compare* [banding] dengan Singapura, Singapura G-S-T dia berapa tetapi rakyat dia tidak complain sebab kemudahan kerajaan buat sudah banyak dia punya jalan *takde* [tiada] tol, sistem pendidikan dia macam mana kita pendidkan kita semua kena bayar, jalan ada tol, G-S-T lagi maknanya rakyat ditekan, lebih kurang macam itulah pandangan sayalah.

MA : Apakah transformasi yang Encik ingin lakukan untuk menjadikan bidang ini lebih diiktiraf?

RA Transformasi bidang ini saya ada *satu* [1] pandangan sekarang ini contoh bila I-P-T ataupun I-P-T-A dia boleh buat bidang *photography* [fotografi] walaupun kita tahu U-i-T-M ada kos bidang fotografi tetapi saya rasa I-P-T-A dan I-P-T-S boleh mengadakan *short course* [kos pendek] untuk bidang ini, contoh misalnya *enam* [6] bulan *weekend* [hujung minggu] punya course hanya dapat sijil sebab ramai photographer yang tidak ada sijil, sekarang ini kalau nak *apply* [mohon] paling kurang *photographer* [jurugambar] kena ada sijil untuk membantu dia untuk dapatkan dana apa semuakan jadi siapa yang nak mengiktiraf photographer [jurugambar]. Kalau nak mengiktiraf sebab you ada kamera baru orang panggil *photographer* [jurugambar] *no* [tidak] bukan, *you* [awak] ada portfolio baru photographer pun bukan walaupun kita dah kenal dah dapat *award* [anugerah] banyak tapi awak *takde* [tiada] sijil macam mana kita nak *improve* [tingkatkan] awak, contoh paling kurang sijil itu pengiktirafan maknanya awak adalah seorang *photographer* [jurugambar] walaupun sekarang S-K-M Suruhanjaya Kemahiran Malaysia mengeluarkan sijil untuk photographer kan tapi ramai mana orang buat kerana banyak sangat-- itu jadi saya punya pandangan contoh katalah pengajian *enam* [6] bulan di mana-mana institusi bidang *photographer* [jurugambar] untuk dia ambil kan dia kira jamkan kita *tengok* [lihat] kalau dia *nak* [hendak] mbil itu dia *tak* [tidak] perlu pergi hari-hari ataupun kelas hujung minggu kalau *tak* [tidak] cukup jam tambah *satu* [1] tahun janji dia belajar lepas itu pihak I-P-T-A atau I-P-T-S mengeluarkan sijil mengiktiraf diorang *at least* [paling kurang] sijil ke atau diploma ke apa diorang boleh buat tapi dia cukup jam dan dia belajar dia ada

periksa jugak tapi dia belajar *photography* [fotografi] yang lebih orang minat dan orang *hendak* [hendak] belajar sebab semua sebab dia macam *freelance* [bebas] belajarkan. Sekarang ini kemudahan-kemudahan macam ini sepatutnya pusat-pusat pengajian kena nampak benda ini sebagai *satu* [1] industri satu-satu pekerjaan tetapi tidak ada pengiktirafan macam-macam pusat latihan apa semua itukan cuma ada di Kolej Komuniti ada tetapi bagi kami yang dah berumur kan yang dah tak layak hendak masuk universiti tetapi kami ada portfolio ada dah ada macam-macam pengalaman apa semua pengalaman itu bila nampak dia hendak sijil tiada tetapi pengalaman ada walaupun pengalaman itu lebih penting daripada sijil tetapi dia hendak *attach* [kepilkan] pada pengalaman dia itu kena ada sijil. Jadi saya berandaian sudah sampai masanya I-P-T-A sudah apa itu I-P-T-S cuba kembangkan benda ini diperingkat kursus sahaja kan banyak universiti sudah buka kursus walaupun beberapa hari tetapi ada sijilkan, paling kurang pun sijil kursus.

MA : Soalan yang seterusnya pada pendapat Encik, apakah cabaran yang perlu dihadapi untuk menjadi seorang jurugambar yang professional?

RA Kita bersaing didalam bidang ini kita bersaing sesama rakan jadi kita kena mempunyai idea yang baru konsep yang baru dan kita mempunyai idea-idea yang diluar kotak maksudnya maknanya untuk kita *push* [paksa] sesuatu karya itu kita kena buat *research* [kajian] macam mana kita kena tahu kehendak *public* [umum] macam mana sekarang gambar *public* [umum] hendakkan. Kita jangan syok sendiri, kita rasa gambar kita bagus tetapi dia dah *trend* [aliran] dah lain

kita tak ikut trend itu kita kena *tengok* [lihat] *trend* [aliran] *tu* [itu] apa sekarang gambar itu macam mana sekarang orang inginkan jadi kita kena ada matlamat kita dan kita kena tengok dan kita tidak boleh kebelakang kita kena kedepan jadi cabaran-cabaran itu kita kena *tengok* [lihat] untuk kita *improve* [tingkatkan] kita punya kerjaya kita kena *tengok* [lihat] dan kita kena tembus dan yakin kadang orang kita ini dia terlampau merendahkan diri-- ini bukan kata budak-budak baru orang-orang lama pun dia ada yang tidak sanggup kerana orang dah lama karya-karya dia sudah hebat tetapi dia tidak pernah pun masuk competition kerana dia takut kalah, bila dia kalah dia *tak* [tidak] menanglah dia tidak menang dia rasa orang lain lagi hebat itu tidak betul, bagi saya itu tidak betul. Saya tujuan saya masuk *competition* [pertandingan] sebab itu saya banyak memilih *international* [antarabangsa] sebab saya hendak suruh orang luar melihat sebenarnya pengalaman saya pergi ke London bila saya cakap saya dari Malaysia diorang *respect* [hormat] sebab apa yang ada di Asia tiada tempat diorang, diorang memang *respect* [hormat] *photographer* [jurugambar] Asia sebab banyak benda yang ada di Asia ini tiada tempat diorang lagipun keadaan cuaca *weather* [cuaca] di tempat dia lain.

MA : Akhir sekali, apakah nasihat dan saranan Encik kepada ahendak muda zaman sekarang?

RA Nasihat saya, macam mana, nasihat saya macam biasalah, tadi sama saya cakapkan tadi maknanya gunalah kesempatan jangan contoh yang guna media

sosial jangan libatkan benda-benda yang boleh merosakkan contoh *viral* [famous] dan apa benda-benda yang saya paling sedih sekali yang ahendak-ahendak muda ini bila dia buat apa-apa itu contoh dalam maksudnya berkenaan dengan isu-isu agama dia tidak tahu tapi dia hendak bercakap pasal isu agama itu boleh mendatangkan kemudaratan dia boleh kadang-kadang boleh akidah apa semua itu jadi kalau dia tidak tahu jadi dia jangan bercakap pasal agama dia tidak *berauthority* [kuasa] jadi saya banyak melihat dia banyak bercakap pasal agama ini kadang dia menentang maksudnya apa yang dia baca yang orang *posting* [hantar] dia *reverse* [kebelakang] balik dengan kehendak nafsu dia sendiri jadi itu tidak betul, kalau benda itu sudah hukum awak kena ikut awak jangan hendak *reverse* [kebelakang] hukum itu kadang dia tidak boleh beza antara hukum dan macam mana dan untuk ahendak-ahendak muda sekarang sebab media sosial terlalu ikut saya nampak benda ini ada mudarat walaupun ada baik ada buruk ini bergantung kepada kita yang paling saya paling tekanlah benda-benda dekat media sosial *ni* [ini] bila bersangkutan paut pasal agama dan pasal bangsa jangan timbulkan benda-benda yang sensitif yang menyebabkan rasis tidak kiralah apa bangsa sekalipun.

TAMAT BAHAGIAN 6

RUJUKAN

Digital Imagine Publication Sdn Bhd. (2015). Majalah Fotografi Terkini Aperture, *MPH Distribution (M) Sdn Bhd*, 56, 68-77.

Ruzely Abdullah. (2015, November, 2). Personal interview

LAMPIRAN

LOG
WAWANCARA

LOG WAWANCARA

Ami Aida Binti Omar, Nurnatalia Atneen Binti Ruhaimi dan Siti Maheran Asmira Binti Mohd Shari menemubual Encik Ruzely Bin Abdullah, yang dilahirkan pada 1925, di Pantai Cahaya Bulan, Kelantan. Temubual dijalankan di Secret Recipe Taman Bendahara, Pengkalan Chepa, mengenai pengalaman beliau mula-mula berkecimpung dalam bidang jurugambar dan menjadi seorang jurugambar yang berjaya.

MASA	PERKARA	NAMA/TEMPAT DIRUJUK
BAHAGIAN 1 : LATAR BELAKANG TOKOH		
00.00-00.28	Pengenalan	<ul style="list-style-type: none"> • Nurnatalia Atneen bt Ruhaimi • Siti Maheran Asmira bt Mohd Shari • Ami Aida bt Omar
00.29-05.06	Latar belakang tokoh	<ul style="list-style-type: none"> • Ruzely Bin Abdullah. • Nama panggilan Abe lie • Dibesarkan di Pantai Cahaya Bulan (PCB) • Berumur empat puluh enam tahun, merupakan anak ketiga • Nama ibu dan ayah tokoh, Wan Bidah Wan Yaacob dan Abdullah Ahmad. • Masih menetap di Pantai Cahaya Bulan (PCB)

BAHAGIAN 2 : SEJARAH PENDIDIKAN		
05.07-12.23	Latar belakang pendidikan	<ul style="list-style-type: none"> • Sekolah Rendah – Sekolah Kebangsaan Semut Api • Sekolah Menengah (tingkatan satu hingga tiga) – Sekolah Menengah Kedai Buluh • Sekolah Menengah(tingkatan empat hingga lima) – Sekolah vokasional dalam bidang kejuruteraan automotif • Selepas tamat persekolahan terus menjadi mekanik selama lebih kurang dua tahun.
	Selepas tamat persekolahan	<ul style="list-style-type: none"> • Mula berhijrah ke Johor Bharu • Aktiviti seni bermula • Pelukis batik
BAHAGIAN 3 : PENCAPAIAN		
12.26-21.30	Pencapaian i. Anugerah ii. Penaja W-P-O	<ul style="list-style-type: none"> • 2015 – mendapat anugerah tempat pertama National Award World Photographer Organization (WPO) • 2014 – mendapat tempat kedua sempena Hari Kemerdekaan • 2014 – top 10 finalis C-I-W-E-N • Mewakili Malaysia untuk WPO • Ketua eksekutif SONY Asia Pacific –

	iii. Ganjaran Pemenang W-P-O	<p>Takashi Yashuda</p> <ul style="list-style-type: none"> • Set Kamera bernilai RM13,000.00 • Dapat package tour selama 8 hari
BAHAGIAN 4 : PENGALAMAN		
21.31-45.20	<p>Latar belakang pegalaman</p> <p>i. Bermulanya dalam bidang fotografi</p>	<ul style="list-style-type: none"> • 2010 – bermula secara serius dalam bidang fotografi • 2010 – mula beli kamera • Masuk bengkel dan belajar melalui YouTube
	<p>i. Bermulanya seni</p> <p>ii. Modal diawal penglibatan</p> <p>iii. Idola</p> <p>iv. Konsep gambar</p> <p>v. Sejarah sepanjang menjadi jurugambar</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Setelah bekerja sebagai pelukis • Beli kamera pertama berharga RM3000.00 dan masih menggunakan sehingga sekarang. • Yaman Ibrahim , Steve McCurry, Jimmy Nelson • Portraiture dan Human Interest • Pernah menjadi jurugambar rasmi untuk Majlis Diraja, Sultan Nazrin Muizzuddin Sha ibni Sultan Azlan Muhibbuddin Shah di Istana Bukit Candang. • Pernah menjadi jurugambar rasmi semasa Tuanku Mizal Zainal Abidin ibni Almarhum Sultan Mahmud Al-Muktafi

		<p>Billah Shah.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pernah menjadi jurugambar rasmi untuk Keluarga arwah Tok Guru.
<p>BAHAGIAN 5 : SUMBANGAN</p>		
45.24-53.12	<p>i. Sumbangan kepada masyarakat dalam bidang fotografi.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Menggunakan media sosial sebagai mempromosikan negeri Kelantan untuk menarik minat pelancong luar. • Mempromosikan budaya
	<p>i. Sukarelawan banjir</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Merupakan pemimpin kepada masyarakat . • Bertanggungjawab sepanjang banjir dari awal sehingga akhir banjir. • Focus kepada kawasan banjir tempatnya dulu. • Selepas reda banjir dikawasannya barulah beralih ke tempat lain Dabong dan Kuala Krai.
	<p>i. Pengalaman semasa bantu mangsa banjir</p> <p>ii. Kelab yang disertai</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Kebanyakan mangsa panik • Pernah jaga tempat pusat banjir seramai 800 orang sehingga menjadi 2500 orang mangsa banjir. • Tergesa-gesa pergi ambil bekalan makanan • Ahli jawatankuasa kelab Jurugambar Kelantan, Karyawan Lensa Negeri

		<p>Kelantan.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Seorang yang aktif dalam persatuan
<p>BAHAGIAN 6 : PESANAN DAN HARAPAN</p>		
53.14-72.04	<p>Pesanan dan harapan</p> <p>i. Strategi</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Strategi pertama ialah memilih genre yang diminati. • Kena rajin dan pameran karya sendiri dekat umum. • Konsep yang selalu pegang ialah meniru. • Meniru gaya tetapi olah idea sendiri. • Yakin dan peka untuk untuk lebih maju • Kena rajin buat kajian

DIARI KAJIAN

MASA	TARIKH	PERKARA	TINDAKAN
10.00 AM	25 October 2015	Panggilan Telefon Membuat panggilan telefon kepada tokoh untuk kali pertama. Panggilan adalah untuk memohon persetujuan tokoh untuk ditemuramah.	Email soalan kepada tokoh selepas persetujuan beliau untuk ditemuramah.
4.00 PM	31 October 2015	Membuat pengesahan tentang temuramah bersama tokoh.	Memilih tempat untuk proses temuramah.
12.00-2.00 PM	2 November 2015	<u>Perjumpaan pertama bersama tokoh.</u> Perjumpaan berlaku di Secret Recipe Taman Bendahara, Pengkalan Chepa.	Catatan awal dilakukan untuk proses pembuatan soalan.

SENARAI SOALAN

Bahagian 1 : Latar Belakang

1. Boleh encik ceritakan serba sedikit tentang latar belakang Encik seperti nama panggilan, sejarah latar belakang keluarga Encik, tempat tinggal?
2. Bagaimana dengan keluarga encik, boleh encik ceritakan tentang keluarga encik sekarang, maksud kami isteri dan ahendak-ahendak encik?
3. Boleh encik ceritakan serba sedikit tentang ahendak-ahendak encik?
4. Apakah petua encik dalam mendidik ahendak-ahendak supaya menjadi orang yang berjaya?
5. Seterusnya, berapakah umur ahendak sulung Encik?
6. Adakah ahendak Encik mempunyai minat yang sama seperti Encik?
7. Adakah Encik bersetuju sekiranya ahendak-ahendak Encik ingin mengikuti jejak langkah Encik untuk menjadi seorang jurugambar?
8. Selain mengambil gambar, apakah hobi dan aktiviti lain yang Encik minati?

Bahagian 2 : Sejarah Pendidikan

9. Mengenai sejarah pendidikan encik, bolehkah encik ceritakan serba sedikit mengenainya, seperti dimana encik bersekolah dan nama sekolah yang pernah encik menuntut?
10. Adakah encik aktif dalam melibatkan diri semasa sekolah?
11. Bolehkah encik ceritakan serba sedikit tentang keadaan pendidikan semasa encik bersekolah?
12. Baiklah, soalan seterusnya, apakah pengalaman yang paling encik tidak dapat lupakan semasa di alam persekolahan? Boleh encik ceritakan.
13. Bagaimana pula dengan mata pelajaran yang encik minati semasa di sekolah... maksud kami Encik dalam aliran apa dan matapelajaran yang paling encik minati?
14. Selepas SPM, adakah encik melanjutkan pengajian ke peringkat seterusnya?
15. Apakah pekerjaan awal Encik setelah tamat pengajian?

Bahagian 3 : Pencapaian

16. Berapa kalikah Encik mendapat anugerah sepanjang penglibatan Encik dalam bidang jurugambar sehingga kini?
17. Sehingga setakat ini, apakah pencapaian tertinggi Encik pernah terima?
18. Siapakah yang memberi anugerah tersebut?
19. Bagaimana Encik boleh mendapat anugerah tersebut?
20. Bagaimahendakah perasaan Encik apabila memenangi anugerah tersebut?
21. Apakah bentuk anugerah yang Encik terima. Samada berbentuk wang tunai atau trofi?
22. Adakah Encik mempunyai rakan perniagaan yang lain untuk menjayakan sesuatu projek?
23. Dalam tempoh berapa lama Encik berjaya menyiapkan sesuatu projek bagi pelanggan Encik?
(proses edit gambar)

Bahagian 4: Pengalaman

24. Bilakah Encik mula berjihad dalam bidang fotografi ini?
25. Bagaimahendakah, timbulnya minat Encik dalam melibatkan diri dalam bidang ini?
26. Berapakah modal yang encik perlukan di awal penglibatan encik dalam bidang ini?
27. Adakah Encik pernah mendapat bantuan daripada agensi-agensi luar?
28. Apakah masalah yang Encik yang hadapi ketika di awal penglibatan Encik dalam bidang ini?
29. Bagaimahendakah, Encik menangani masalah ini?
30. Siapakah sumber inspirasi Encik sepanjang bergelar seorang jurugambar yang berjaya?
31. Selain itu juga, siapakah idola yang paling Encik kagumi dalam menjayakan bidang fotografi ini?
32. Bolehkah encik ceritakan serba sedikit mengenai sejarah sebagai jurugambar dan apakah jenis konsep gambar yang selalu menjadi kegemaran encik?
33. Adakah Encik menyediakan kursus jurugambar kepada yang berminat dan berapakah harga bagi satu kursus yang dibuat?
34. Apakah strategi yang encik lakukan bagi mendapat hasil gambar yang menarik?
35. Selain itu, apakah teknik-teknik yang diperlukan untuk memastikan gambar yang diambil itu menarik dan mempunyai nilai?
36. Boleh kami tahu, apakah genre utama yang Encik fokus dalam mengambil sesuatu gambar?
37. Soalan seterusnya, berapakah keuntungan yang Encik peroleh ketika mula-mula bergiat aktif di dalam bidang jurugambar ini?
38. Apakah pengalaman manis yang Encik tidak dapat dilupakan sepanjang menjadi jurugambar yang professional?
39. Tempat mahendakah yang paling jauh Encik pernah pergi?
40. Adakah Encik pergi dengan tajaan atau perbelanjaan sendiri?

41. Adakah Encik pergi secara berkumpulan atau solo?
42. Soalan seterusnya, siapakah yang mengawal akaun Facebook dan website Encik?
43. Apakah jenis-jenis kamera dan kanta (lens) yang selalu diguhendakan ketika mengambil gambar?
44. Di samping itu, barang apakah yang perlu dibawa (wajib) dan diguhendakan semasa proses pengambaran berlangsung?
45. Siapakah pesaing terdekat Encik dalam bidang ini?
46. Adakah Encik mempunyai studio sendiri?

Bahagian 5: Sumbangan

47. Apakah sumbangan Encik kepada masyarakat?
48. Pada akhir tahun lepas, saya pasti Encik mengetahui tentang banjir yang melanda di kelantan, adakah Encik terlibat dalam sukarelawan itu?
49. Selain daripada tempat Encik sendiri, daerah mana lagi?
50. Boleh encik terangkan kepada kami pengalaman Encik membantu mangsa-mangsa banjir dan situasi pada masa tersebut?
51. Soalan seterusnya. Adakah Encik menyertai mana-mana kelab jurugambar?
52. Adakah Encik bergiat aktif dalam persatuan tersebut?
53. Apakah jawatan encik didalam persatuan tersebut?
54. Apakah sumbangan yang Encik pernah lakukan kepada persatuan tersebut?
55. Adakah Encik pernah mengeluarkan dana atau sumber kewangan bagi membantu menaikkan nama persatuan tersebut?

Bahagian 6: Pesanan dan harapan

56. Pada pandangan Encik, apakah strategi yang perlu ada bagi seorang jurugambar?
Boleh Encik kongsi.
57. Saya yakin ramai orang yang kagum akan kejayaan Encik. Apakah rancangan Encik pada masa akan datang?
58. Adakah Encik yakin akan rancangan Encik itu?
59. Apakah pesanan yang ingin Encik sampaikan kepada generasi muda terutama bagi yang berminat dan ingin menceburkan diri dalam bidang jurugambar ini?
60. Apakah pandangan Encik tentang isu semasa yang berlaku di Negara kita?
61. Apakah transformasi yang Encik ingin lakukan untuk menjadikan bidang ini lebih diiktiraf?
62. Soalan yang seterusnya, pada pendapat Encik, apakah cabaran yang perlu dihadapi untuk menjadi seorang jurugambar yang professional?
63. Akhir sekali, apakah nasihat dan saranan Encik kepada ahendak muda zaman sekarang?

SURAT PERJANJIAN

UNIVERSITI TEKNOLOGI MARA
Kelantan

PERJANJIAN MENGENAI SEJARAH LISAN

Syarat-syarat mengenai wawancara yang telah diadakan antara Universiti Teknologi MARA dengan Pada.....

1. Pita rakaman hasil wawancara yang tersebut di atas adalah diserahkan kepada Universiti Teknologi MARA untuk disimpan buat selama-lamanya.
2. Pihak Fakulti Pengurusan Maklumat, Universiti Teknologi MARA akan mengambil apa-apa tindakan yang difikirkan perlu untuk memelihara pita rakaman ini.
3. Pihak Fakulti Pengurusan Maklumat, Universiti Teknologi MARA boleh membuat transkrip pita rakaman dan transkrip-transkrip ini perlu/tidak perlu disemak oleh pengkisah (interviewee).
4. Pita rakaman/transkrip ini akan dibuka kepada sernua penyelidik sama ada dari Malaysia atau luar negeri yang bertujuan membuat penyelidikan yang sah tanpa syarat-syarat / dengan syarat: -
Apabila petikan diambil dari pita rakaman/transkrip ini untuk digunakan di dalam penerbitan, tesis dll. sumbernya hendaklah diakui oleh penyelidik-penyelidik.
5. Adalah dipersetujui bahawa pita rakaman/transkrip ini akan dibuka kepada penyelidik-penyelidik dalam dan luar negeri mulai dari (tarikh).

Dipersetujui pada oleh kedua pihak yang berkenaan.

.....

Pengkisah (Ruzely b. Abdullah)

.....

Dr. Mohd Nasir Ismail,
Ketua Pusat Pengajian
Fakulti Pengurusan Maklumat, Fakulti
Sains Pentadbiran dan Pengajian Polisi
& Fakulti Undang-Undang
UiTM Cawangan Kelantan
Kampus Machang

**Pejabat Timbalan Rektor
(Hal Ehwal Akademik)**
Deputy Rector Office
(Academic Affairs)

Universiti Teknologi MARA Cawangan Kelantan
Bukit Ilmu 18500 Machang, Kelantan, Malaysia
Website : <http://www.kelantan.uitm.edu.my>
Tel : (09) 976 2266/976 2162 Faks : (09) 976 2156
Email : tpheakln@kelantan.uitm.edu.my

**UNIVERSITI
TEKNOLOGI
MARA**

Tarikh : 01 Disember 2015
Surat Kami : 100-KK(HEA 30/7/2)

KEPADA SESIAPA YANG BERKENAAN

Tuan / Puan

PENGESAHAN PROJEK PELAJAR UNIVERSITI TEKNOLOGI MARA KELANTAN

BIL	NAMA	NO. UiTM
1	AMI AIDA BINTI OMAR	2014627494
2	NUR NATALIA ATNEEN BINTI RUHAIMI	2014450026
3	SITI MAHERAN ASMIRA BINTI MOHD SHARI	2014214972

Adalah dimaklumkan bahawa penama-penama di atas merupakan pelajar dari **SARJANA MUDA SAINS MAKLUMAT (KEP) PENGURUSAN SISTEM MAKLUMAT (IM245)**, bahagian **5** yang ditugaskan untuk menyiapkan satu laporan projek yang berkaitan dengan kursus yang mereka ikuti **ORAL DOCUMENTATION (IMR604)**.

2. Pihak kami mengharapkan kerjasama dari pihak tuan/puan untuk menyumbangkan sebanyak mungkin maklumat yang diperlukan. Segala maklumat tersebut akan kami rahsiakan dan hanya untuk tujuan akademik sahaja. Penyediaan projek ini adalah wajib untuk melengkapkan kursus tersebut. Untuk maklumat lanjut, pihak tuan boleh menghubungi saudari **AMI AIDA BINTI OMAR**.

3. Pihak kami mengucapkan terima kasih di atas kerjasama dan maklumat yang diberikan.
Sekian terima kasih.

Yang benar,

NAJIBAH BINTI MOHAMED NAZIR
Penolong Pendaftar (Hal Ehwal Akademik)
b/p TIMBALAN REKTOR AKADEMIK

اَوْنِبُوْرَسِيْتِي تِكْنُوْلُوْجِي مَرَا
UNIVERSITI TEKNOLOGI MARA

WAWANCARA BERSAMA

ENCIK RUZELY BIN ABDULLAH

JURUGAMBAR KELANTAN

OLEH

AMI AIDA BINTI OMAR 2014627494

NURNATALIA ATNEEN BINTI RUHAIMI 2014450026

SITI MAHERAN ASMIRA BT MOHD SHARI 2014214972

Soalan yang akan dikemukakan semasa temubual bersama tokoh

1. Latar belakang tokoh
2. Sejarah pendidikan
3. Pencapaian
4. Pengalaman
5. Sumbangan
6. Pesanan dan harapan

PROJEK INI DIADAKAN

BAGI MEMENUHI KEPERLUAN KURSUS

IMR 604 – PENDOKUMENTASIAN SEJARAH LISAN

FAKULTI PENGURUSAN MAKLUMAT (IMS245)

GAMBAR

Gamabr 1: Ruangn bersama Encik Ruzely Abdullah di Majalah Aperture

Gambar 2: Ketika menang di London untuk anugerah WPO 2015

Gambar 3: Bersama tokoh, Encik Ruzely Abdullah

Gambar 4: Gambar yang menjadi pilihan dan menang untuk anugerah WPO 2015 di London, kategori National

Gambar 5: Detik manis ketika memenangi anugerah WPO 2015 di London

INDEKS

INDEKS

- 1**
I-M-D-B, 37
- A**
agung., 20
amateur, 12
anugerah, 9, 10, 11, 12, 13, 25, 36, 39, 46,
53, 61, 62, 63
Asia, 11, 41, 46
Asia Pacific, 11, 46
- B**
batik, 8, 15, 45
B-R-I-M, 38
- C**
Canon, 27
C-I-W-E-N, 9, 46
contest, 9
- D**
Dabong, 31, 48
Dubai, 10
dunia, 9, 10, 19
- E**
editing, 21
Eiffel Tower, 35
ekonomi, 8, 37
- F**
Facebook, 26, 29, 35, 55
- G**
Genre, 24
G-S-T, 37
- H**
Hippa, 10
human interest, 20, 24
- I**
India, 25, 38
Indonesia., 18
Indra Prataka, 18
international, 9, 19, 25, 32, 41
I-P-T-A, 39
I-P-T-S, 39
- J**
Jimmy Nelson, 19, 47
Johor Bharu, 8, 45
- K**
kamera, 13, 15, 16, 17, 26, 27, 39, 46, 47,
55
Kejuruteraan Automotif, 5
Kelantan, 1, 9, 15, 17, 24, 29, 30, 32, 36,
44, 47, 48
Kelantan Photo Challenge, 32
Kemerdekaan, 9, 46
kerajaan, 33, 38
kewangan, 17, 18, 33, 56
K-L-C-C, 35
Kolej Komuniti, 40
Kuala Krai, 31, 48

Kuala Lumpur, 17, 18, 29, 32, 36
kursus, 7, 8, 17, 18, 20, 21, 40, 54

L

landscape, 27
Leo Burnett, 36
L-L-P-P-K-K, 7
London, 10, 11, 12, 13, 25, 26, 41, 61, 62,
63

M

Malaysia, 7, 10, 19, 38, 39, 41, 46
masyarakat, 29, 30, 37, 48, 56
mekanik, 7, 8, 45
melayu, 7
member, 11
menteri, 20

N

National Award, 9, 10, 46
NGO, 33

O

Organization], 11
organizer, 18

P

Pantai Cahaya Bulan, 1, 44
pelajaran, 7, 52
pendidikan, 5, 6, 7, 38, 45, 52
pengalaman, 1, 6, 7, 15, 17, 25, 31, 40, 41,
44, 52, 55, 56
People, 9
Perak, 29
persatuan, 5, 33, 48, 56
photo, 9
photography, 3, 4, 9, 13, 15, 18, 24, 39
potret, 20, 24
Potret, 9
pressure, 6
professional, 10, 19, 25, 41, 55, 57

projek, 13, 14, 53

Q

Quran, 6

R

Raja Nazrin, 20
research, 22, 35, 36, 41
result, 9, 21
Royal Foresly London, 9
Ruzely Bin Abdullah, 1, 44

S

sekolah, 5, 6, 7, 8, 52
seni, 8, 15, 45, 47
Singapore, 38
S-K-M, 39
SONY, 11, 46
S-P-M-V, 7
S-P-V-M, 7
Sri Lanka, 26
Steve McCurry, 19, 47
subjek, 7, 15

T

Takashi Yashuda, 11, 46
tension, 6
Terengganu, 20
Tok Guru, 20, 47
travel, 2, 13, 24, 26, 27, 38
Tuanku Mizan, 20

U

U-i-T-M, 2, 39
universiti, 40

V

Vokasional, 5, 7

W

warisan, 24, 29

wall, 24, 29
website, 9, 11, 18, 26, 55
workshop, 15, 17, 18, 21
world, 19

World Photographer Organization, 9, 11,
46

Y

Yaman Ibrahim, 19, 47